

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Волинський національний університет імені Лесі Українки
Факультет психології
Кафедра педагогічної та вікової психології

СИЛАБУС

нормативного освітнього компонента

КОНФЛІКТОЛОГІЯ ТА ДЕВІАНТОЛОГІЯ

підготовки здобувачів другого (магістерського) рівня вищої освіти
спеціальності 014 Середня освіта (Інформатика)
галузі знань 01 Освіта / Педагогіка
освітньо-професійної програми Середня освіта. Інформатика

Форма навчання: денна

Луцьк – 2022

Силабус освітнього компонента «Конфліктологія та девіантологія»
підготовки здобувачів другого (магістерського) рівня вищої освіти, галузі знань 01
Освіта/Педагогіка, спеціальності 014 Середня освіта (Інформатика) складений у
відповідності до освітньо-професійної програми Середня освіта. Інформатика.

Розробник: Кордунова Н. О., доцент, кандидат психологічних наук, доцент

Погоджено

Гарант освітньо-професійної програми :

кандидат педагогічних наук,

доцент кафедри загальної математики

та методики навчання інформатики

Оксана СОБЧУК

Силабус нормативного освітнього компонента «Конфліктологія та девіантологія»
затверджено на засіданні кафедри педагогічної та вікової психології

протокол № 1 від 29 серпня 2022 р.

Завідувач кафедри:

проф. Ярослав ГОШОВСЬКИЙ

1. ОПИС ОСВІТНЬОГО КОМПОНЕНТА

Найменування показників	Галузь знань, напрям підготовки, освітньо-кваліфікаційний рівень	Характеристика освітнього компонента
Денна форма навчання	галузь знань 01 Освіта / Педагогіка спеціальність 014 Середня освіта (Інформатика) освітній ступінь: магістр	Нормативна
Кількість годин 90 кредитів - 3		Рік навчання I
ІНДЗ: немає		Семестр I-ий
		Лекції 18 год.
		Практичні (семінарські) 8 год.
		Самостійна робота 58 год.
		Консультації 6 год.
		Форма контролю: залік

II. Інформація про викладача

Кордунова Наталія Олександрівна

Науковий ступінь – кандидат психологічних наук

Вчене звання – доцент

Посада – доцент кафедри педагогічної та вікової психології

Контактна інформація:

Адреса: м. Луцьк, вул. Банкова, 9 каб. 201

Телефон +380506788227;

e-mail: Kordunova.Natalija@vnu.edu.ua, Natalia300619701@gmail.com

<https://vnu.edu.ua/uk/structure/kordunova-nataliya-oleksandrivna>

III. Опис освітнього компонента

1. Анотація освітнього компонента

Одним із наслідків ускладнення соціально-економічної та політичної ситуації, процесу швидкої зміни суспільства є бурхливе зростання кількості та різноманітності соціальних конфліктів та девіантної поведінки.

Для того, щоб оцінювати конфліктогенність рішень, що приймаються, попереджувати виникнення та деструктивний розвиток конфліктів кожна людина має

володіти необхідними знаннями про конфлікт, як явище, що постійно супроводжує людське життя та загрожує йому.

Пререквізити: Для вивчення освітнього компонента здобувачі освіти потребують базових знань з ОК «Загальна психологія», «Вікова психологія», «Педагогічна психологія».

Постреквізити: здатність застосовувати сучасні, освітні, інформаційні технології у роботі з конфліктними та девіантними особистостями; здійснювати аналітику конфліктів, володіти психологічними методами їх розв'язання.

2. Мета та завдання освітнього компонента:

Метою ОК є формування у здобувачів освіти умінь та навичок подолання психологічних труднощів професійної діяльності в конфліктних умовах, попередження, профілактика девіантної поведінки та вирішення конфліктів з метою забезпечення успішного вирішення професійних завдань.

Основними завданнями ОК «Конфліктологія та девіантологія» є:

- ознайомити здобувачів освіти з теоретичними підходами до історичних витоків та методологічних принципів становлення конфліктології як науково-прикладної психології;
- поінформувати про основні наукові школи та сучасні погляди на природу, соціальний та психологічний зміст, класифікацію, структуру й динаміку конфліктів;
- вивчити специфічні чинники виникнення й протікання конфліктів у практичній діяльності;
- засвоїти особливості і механізми девіантності, причини виникнення та форми прояву девіантної поведінки.
- здійснювати аналітику конфліктів, діагностувати їх розвиток у конструктивному або деструктивному напрямі;
- володіти психологічними методами і засобами розв'язання конфліктів;
- здійснювати самоаналіз і самооцінку особистості, контролювати та коригувати власні психічні стани у конфліктних ситуаціях;
- застосовувати психологічні методи для дослідження виникнення і профілактики девіантної поведінки.

3. Результати навчання (Компетентності)

Упродовж вивчення ОК здобувачі освіти повинні набути таких компетентностей:

Загальних:

ЗК 2. Здатність аналізувати, аргументувати, приймати рішення при розв'язанні складних спеціалізованих задач та практичних проблем у професійній діяльності, відповідати за прийняті рішення, оцінювати та забезпечувати якість виконуваних робіт.

ЗК 7. Здатність бути критичним і самокритичним. Вміння виявляти, ставити та вирішувати проблеми.

ЗК 8. Здатність до міжособистісної взаємодії, роботи в команді, спілкування з представниками інших професійних груп різного рівня.

Спеціальних:

СК 5. Здатність інтегрувати знання та розв'язувати складні задачі у широких або мультидисциплінарних контекстах.

СК 15. Здатність розуміти та брати участь в обговоренні юридичних, етичних, культурних та соціальних питань, котрі пов'язані з використанням ІКТ в навчанні та фаховій діяльності.

Програмних результатів навчання:

ПРЗ 1. Знання та розуміння структури системи освіти в Україні, специфіки професійно-педагогічної діяльності працівника закладу середньої освіти.

ПРУ 3. Уміння використовувати законодавче та нормативно-правове забезпечення, сучасні засоби і технології організації та здійснення освітнього процесу, різноманітні аспекти виховної роботи, інноваційні методики навчання.

ПРУ 4. Уміння та навички проводити критичний аналіз різних інформаційних джерел конкретних освітніх, наукових та професійних текстів в сфері обраної спеціальності, виявляти теоретичні та практичні проблеми, а також дискусійні питання в освітній, науковій та професійній сферах, ставити та вирішувати наукові задачі.

ПРК 1. Дотримуватись норм міжособистісного спілкування у професійній взаємодії. Організувати діалог і полілог з учнями та іншими учасниками освітнього процесу, поважаючи права людини та суспільні цінності; застосовувати методики ненасильницької та безконфліктної комунікації; запобігати конфліктам в освітньому процесі.

ПРК 2. Володіння державною мовою, володіння однією з поширених іноземних мов на рівні, що дозволяє отримувати та оцінювати інформацію в галузі професійної діяльності з зарубіжних джерел а також пояснювати свої дії в освітньому процесі та професійному спілкуванні.

ПРК 4. Здатність формувати ціннісні орієнтації здобувачів освіти, здійснювати педагогічний супровід процесів соціалізації та професійного самовизначення учнів та студентів, підготовки їх до свідомого вибору життєвого шляху.

ПРВ 1. Демонструвати лідерські навички та вміння працювати у команді, взаємодіяти з учасниками освітнього процесу, впливати на їх поведінку для вирішення професійних задач.

ПРВ 4. Вміння вибудовувати стратегію і тактику професійного зростання; ефективно формувати комунікаційну стратегію у професійному середовищі; відповідати за результати професійної діяльності.

4. Структура освітнього компонента

Назви змістовних модулів і тем	Кількість годин					
	Усього	у тому числі				
		Лек.	Практ.	Консультації	Сам. роб.	Форма контролю/ Бали
Тема 1. Теоретичні та методологічні засади конфліктології	9	2	-	1	6	
Тема 2. Поняття конфлікту. Види, функції, структура	10	2	2	-	6	О, ІНДЗ, Р, ДБ, ДС 17 балів
Тема 3. Передумови виникнення та стадії розвитку конфлікту	9	2	-	1	6	-
Тема 4. Змістовний та структурний аналіз конфлікту	9	2	-	1	6	-
Тема 5. Стратегії, тактики та стилі поведінки учасників конфлікту	10	2	2	-	6	О, Т, ТР, РМГ 17 балів
Разом за модулем 1	47	10	4	3	30	34 бали
Змістовний модуль 2. Психологічні аспекти вирішення конфліктів та профілактики девіантної поведінки						
Тема 6. Психологічні методики подолання негативних емоцій у конфлікті	12	2	2	1	7	О, ДС, ТР, РЗ/К, РМГ 18 балів
Тема 7. Сутність, правила та способи розв'язання і врегулювання конфліктів. Профілактика та передумови успішності запобігання конфліктам	10	2	-	1	7	-
Тема 8. Психологічні аспекти девіантології	10	2	-	1	7	-
Тема 9. Форми і прояви девіантної поведінки	11	2	2	-	7	О, ІНДЗ, ДБ, РМГ, Р 18 балів
Разом за модулем 2	43	8	4	3	28	36 балів
Контрольна робота № 1						15 балів
Контрольна робота № 2						15 балів
Усього годин / Балів	90	18	8	6	58	100 балів

Форма контролю: ДС – дискусія, ДБ – дебати, Т – тести, ТР – тренінг, РЗ/К – розв’язування задач/кейсів, О – опитування, ІНДЗ/РС – індивідуальне завдання/індивідуальна робота студента, РМГ – робота в малих групах, КР – контрольна робота, Р – реферат, а також аналітична записка, аналітичне есе, аналіз твору тощо.

Завдання для самостійного опрацювання

№ п/п	Тема	Кількість годин
Змістовний модуль 1. Загальна характеристика конфлікту		
1	Теоретичні та методологічні засади конфліктології	6
2	Поняття конфлікту. Види, функції, структура	6
3	Передумови виникнення та стадії розвитку конфлікту	6
4	Змістовний та структурний аналіз конфлікту	6
5	Стратегії, тактики та стилі поведінки учасників конфлікту	6
	Разом за модулем 1	30
Змістовний модуль 2. Психологічні аспекти вирішення конфліктів та профілактики девіантної поведінки		
6	Психологічні методики подолання негативних емоцій у конфлікті	7
7	Сутність, правила та способи розв’язання і врегулювання конфліктів. Профілактика та передумови успішності запобігання конфліктам	7
8	Психологічні аспекти девіантології	7
9	Форми і прояви девіантної поведінки	7
	Разом за модулем 2	28
	Усього годин:	58

IV. Політика оцінювання

Уся політика оцінювання базується на врахуванні ПОЛОЖЕННЯ про поточне та підсумкове оцінювання знань студентів Волинського національного університету імені Лесі Українки та ПОЛОЖЕННЯ про визнання результатів навчання, отриманих у формальній, неформальній та/або інформальній освіті у Волинському національному університеті імені Лесі Українки.

Політика викладача щодо здобувача освіти

Здобувач освіти зобов'язаний відвідувати практичні заняття протягом семестру. При підготовці до практичних занять ґрунтовно опрацювати теоретичний матеріал, першоджерела, додаткову літератури з теми, яку обрав. Повинен скласти глосарій понять і термінів з даного курсу.

Політика щодо академічної доброчесності

Здобувач освіти повинен дотримуватись академічної доброчесності:

- Самостійно виконувати навчальні завдання, завдання поточного та підсумкового контролю результатів навчання.
- Посилання на джерела інформації у разі використання ідей, розробок, тверджень, відомостей.
- Кодексу академічної доброчесності у Волинському національному університеті імені Лесі Українки

Політика щодо перескладання: усі заняття здобувачі освіти відвідують згідно розкладу навчального процесу, однак, якщо здобувач освіти має право на вільне відвідування, та може відпрацювати пропущені заняття під час індивідуальних консультацій або виконати письмово індивідуальні завдання (конспекти, реферати, презентації).

V. Підсумковий контроль

Підсумковий контроль – залік.

Підсумкова оцінка за 100-бальною шкалою складається із сумарної кількості балів за виконання завдань на практичних заняттях (70 балів) та двох контрольних робіт (30 балів). Форми контролю та бали за них прописані в останньому стовпці таблиці «Структура освітнього компонента». Контрольна робота проводиться письмово, або у формі тестування, передбачає 15 тестових завдань, які складаються з лекційного курсу, практичних занять і питань, які виносяться на самостійне опрацювання. Правильне розв'язання тестового завдання оцінюється в 1 бал. Таким чином, максимальна кількість балів, яку здобувач освіти може отримати за одну контрольну роботу – 15 балів (загалом 30 балів за дві контрольні роботи).

Якщо здобувач освіти протягом поточної роботи набрав менше як 60 балів, він складає залік під час ліквідації академічної заборгованості. У цьому випадку бали, набрані під час поточного оцінювання анулюються. Максимальна кількість балів на заліку під час ліквідації академічної заборгованості становить – 100.

На залік виносяться питання, які потребують творчої відповіді та уміння синтезувати отримані знання і застосовувати їх під час розв'язання практичних задач.

Питання до заліку

1. Поняття про конфліктологію як науку.
2. Предмет і завдання конфліктології.
3. Зв'язок конфліктології з іншими науками.
4. Поняттєвий апарат конфліктології.
5. Сутність і структура конфлікту.
6. Моделі конфліктів.
7. Об'єктивні і суб'єктивні фактори конфлікту.
8. Межі поширення конфлікту.
9. Основні типи і види конфліктів.
10. Потенційний, істинний, хибний конфлікт.
11. Реалістичний та нереалістичний конфлікт.
12. Внутрішньоособистісний, міжособистісний, міжгруповий конфлікт.
13. Типологізація конфліктів.
14. Типові причини виникнення конфліктів.
15. Конфліктна ситуація та інцидент як передумови виникнення конфлікту.
16. Ескалація конфлікту.
17. Реверсія конфлікту.
18. Стадії розвитку конфлікту.
19. Динаміка конфлікту з урахуванням деформації взаємин його учасників.
20. Форми, результати й критерії вичерпаності конфлікту.
21. Змістовий та структурний аналіз конфлікту.
22. Універсальна схема понятійного опису конфлікту.
23. Основні етапи аналізу конфлікту.
24. Картографія конфлікту.
25. Модульна методика діагностики міжособистісних конфліктів.
26. Характеристика конфліктної поведінки.
27. Основні стратегії поведінки учасників конфлікту.
28. Стратегії управління конфліктом.
29. Тактики поведінки учасників конфлікту.
30. Стилi поведінки учасників конфлікту.
31. Психологічні методики подолання негативних емоцій у конфлікті.
32. Методики швидкого вгамування негативних емоцій у конфлікті.
33. Правила розв'язання конфліктів.
34. Типові помилки при розв'язанні конфліктів.
35. Посередництво у врегулюванні конфліктів.
36. Переговори, дискусії, дебати як засоби врегулювання конфліктів.
37. Сутність і значення процесів профілактики конфліктів.
38. Передумови успіху та труднощі у запобіганні конфліктам.
39. Рівні прояву конфліктів.
40. Функції та спрямованість конфліктів.
41. Позитивні наслідки конфліктів.
42. Негативні наслідки конфліктів.
43. Класифікація виробничих конфліктів.
44. Причини виникнення конфліктів в організації.

45. Професійне вигорання працівника.
46. Конфлікт між працівником і колективом.
47. Конфлікт між керівником і підлеглими.
48. Міжгрупові конфлікти в організації.
49. Конфліктологічна компетентність керівника.
50. Технологія діагностики конфлікту.
51. Типологія конфліктних працівників в організації.
52. Принципи конструктивного вирішення конфлікту.
53. Етапи розв'язання конфлікту.
54. Сутність та напрями запобігання конфліктам.
55. Різновиди девіацій.
56. Рівні прояву девіацій
57. Особливості і механізми девіантності.
58. Причини виникнення девіантності.
59. Форми прояву девіантної поведінки.
60. Основні напрямки та форми профілактики девіантної поведінки.

VI. Шкала оцінювання

Шкала оцінювання знань здобувачів освіти з формою контролю – залік

Оцінка в балах	Лінгвістична оцінка
90 – 100	Зараховано
82 – 89	
75 – 81	
67 – 74	
60 – 66	
1 – 59	Незараховано (необхідне перескладання)

VII. Рекомендована література та інтернет-ресурси

Методичне забезпечення

1. Кордунова Н. О. Конфліктологія та девіантологія: методичні рекомендації до практичних занять. Луцьк: ПП Іванюк В. П., 2022. 36 с. *(розміщені у репозиторії ВНУ імені Лесі Українки).*
2. Кордунова Н. О. Конфліктологія та девіантологія: методичні рекомендації до самостійної роботи. Луцьк: ПП Іванюк В. П., 2022. 40 с. *(розміщені у репозиторії ВНУ імені Лесі Українки).*
3. Кордунова Н. О. Конфліктологія та девіантологія: методичні рекомендації до індивідуальних завдань. Луцьк: ПП Іванюк В. П., 2022. 26 с. *(розміщені у репозиторії ВНУ імені Лесі Українки).*

4. Кордунова Н. О. Особливості конфліктності особистості у підлітковому віці. *Особистість і суспільство : методика та практика сучасної психології* : матеріали XII Міжнародної наук.-практ. інтернет-конференції (13 травня 2020 р.) / за заг. ред. Я. О. Гошовського, О. В. Лазорко, Т. І. Дучимінської, А. В. Кульчицької, А. Б. Мудрик, Т. В. Федотової. Луцьк : ПП Іванюк В. П., 2020. С. 90 –92.
5. Кордунова Н. О. Проблеми виникнення антисоціальних груп підлітків. *Психогенеза особистості: норма і девіація* : зб. наук. статей; [гол. ред. Я. Гошовський]. Луцьк : Вежа-Друк, 2018. С. 262 – 267.
6. Кордунова Н. О. Психологічні аспекти девіантної поведінки підлітків. *Психогенеза особистості: норма і девіація*: зб. наук. статей; [гол. ред. Я. Гошовський]. Луцьк : Вежа-Друк, 2020. С. 255 – 259.
7. Кордунова Н. О. Психолого-педагогічний практикум. Луцьк : ПП Іванюк В. П., 2020. 88 с.
8. Кордунова Н. О., Ваколюк Д. Психологічні аспекти насилля особистості. *Особистість і суспільство: методологія та практика сучасної психології*: матеріали IX Міжнар. наук.-практ. інтернет-конф. (15 травня 2022 р. / за заг. ред. Я. О. Гошовського, О. В. Журавльової, Т. І. Дучимінської, А. В. Кульчицької, А. Б. Мудрик, Т. В. Федотової. Луцьк : ФОП Мажула Ю. М., 2022. С. 31-33. (електронна адреса – <https://www.inforum.in.ua/docs/202205220805080.pdf>).

Основна

1. Берлач А. І., Кондрюкова В. В. Конфліктологія : Навчальний посібник. Київ : Ун-т «Україна», 2017. 203 с.
2. Ващенко К. *Антиконфліктні технології: теоретичні засади та українська дійсність* . Стратегія України. державотворення. Філософ.-політолог. та екон. аналіз (Філософія. Економіка. Політика. Освіта.). Полтава : АСМІ, 2018. С. 78-87.
3. Гошовська Д., Гошовський Я., Фінів О. Психологічна специфіка підлітків в умовах пенітенціарної депривації. *XIII International scientific-practical conference «Development of modern science: theory, methodology, practice» (march 18-19, 2021, Madrid, Spain)*. Р. 192 – 197. Available at : DOI 10.46299/ISG.2021.I.XIII: URL: <http://isg-konf.com>.
4. Кіржнер Л. О., Мартиненко М. В., Мангольд О. В. Конфліктологія: навч. посіб. Харків : ХНЕУ, 2017. 142 с
5. Мудрак І. А., Кордунова Н. О., Федчик Н. В. Психологічна діагностика та корекція схильності до девіантної поведінки дітей підліткового віку. *Соціальна адаптація особистості в сучасному суспільстві, ортобіоз та паліативна допомога із циклу: Психологічні складові сталого розвитку суспільства: пошук психологічного обґрунтування та виклики сучасності*. Матеріали VIII науково-практичної інтернет-конференції (з міжнародною участю) (10-12 грудня 2021 р., м. Луцьк). Луцьк: ВНУ імені Лесі Українки, 2021. С. 120-123. (електронна адреса - <https://www.inforum.in.ua/conferences/26>).
6. Яремчук С. С. Сучасні теорії в конфліктології: Навч. посіб. Чернівці : Рута, 2018. 72 с.

Додаткова

1. Аутоагресивна поведінка підлітків : монографія. О. В. Погорілко, А.М. Скрипніков, Л.О. Герасименко, Р.І. Ісаков. Полтава : ТОВ «АСМІ», 2017. 141 с.
2. Ващенко І. В., Гіренко С. П. Загальна конфліктологія : навч. посібн. 2-е вид. Харків : Оригінал, 2016. 384 с.
3. Вольнова Л. М. Профілактика девіантної поведінки підлітків: навч.-метод. посібник до спецкурсу «Психологія девіацій» для студентів спеціальності «Соціальна педагогіка» у двох частинах. Ч. II. Практична частина. 2-ге вид., перероб і доповн. Київ, 2016. 193 с.
4. Гошовський Я., Гошовська Д. Психологічні особливості просторово-часової депривації та стигматизації особистості. *Психологічні перспективи*. 2019. № 38. С. 10 – 21. ([Directory of Open Access Journals \(DOAJ\)](#), [Index Copernicus International](#), [The European Reference Index for the Humanities and the Social Sciences \(ERIH PLUS\)](#), [Google Scholar](#), [ResearchBib](#), [Наукова періодика України](#), [BASE](#), [WorldCat](#), [Україніка наукова](#))
5. Гошовський Я.О. Психологічні особливості агресивності депривованих підлітків. *Психологія : теорія і практика : збірник наукових праць* / ред.кол. : І. О. Корнієнко (гол.ред.). Мукачево : РВВ МДУ, 2018. Випуск 2 (2). С. 50 – 58.
6. Запобігання та протидія проявам насильства : діяльність закладів освіти. Навчально-методичний посібник. Андрєєнкова В.Л., Байдик В.В., Войцях Т.В., Калашник О.А. К. : ФОП Нічога С.О. 2020. 196 с.
7. Конфліктологія: навч. посіб. Л. М. Ємельяненко, В. М. Петюх, Л. В. Торгова, А. М. Гриненко; за ред. : В. М. Петюха та Л. В. Торгової. Київ : КНЕУ, 2015. 315 с.
8. Психологічні механізми ресоціалізації осіб з девіантною поведінкою в умовах суспільних змін : монографія. Максимова Н. Ю., Грись А. М., Манілов І.Ф., Литвинчук Л.М., Рябовол Т.А., Філоненко Л.А., Максим О.В., Щербина-Прилука В.М.; за ред. Н. Ю. Максимової. К.: Інститут психології імені Г. С. Костюка НАПН України, 2018. 272 с. URL: <http://library.mdu.edu.ua/Documents/NAPN/institut%20psihologii/monograf>.
9. Седих К.В., Моргун В.Ф. Делінквентний підліток. Навчальний посібник з психопрофілактики, діагностики та корекції протиправної поведінки підлітків для студентів психологічних, педагогічних, соціальних, юридичних спеціальностей та інтернів-психіатрів. 3-е вид., доп. Київ : Видавничий Дім «Слово», 2019. 272 с.
10. Словник термінів з правової конфліктології : наук.-довід. вид. / за ред. Ю. П. Битяка, Л. М. Герасіної, М. І. Панова. Харків : Одиссей, 2016. 208 с.
11. Теорія та практика профілактичної роботи з дітьми, схильними до девіантної поведінки : український і міжнародний досвід : монографія. О. Янкович, О. Кікінежді, І. Козубовська, В. Поліщук, Г. Радчук та ін. Тернопіль : Осадца Ю.В., 2018. 300 с. URL: <http://dspace.tnpu.edu.ua/bitstream>

Інформаційні ресурси

1. <http://psychology-online.net/>
2. <http://studme.com.ua/psihologiya/default.htm>
3. <http://www.booksgid.com/psihologija/>
4. http://www.twirpx.com/files/#files_psychology
5. https://www.facebook.com/Кризовий-центр-медико-психологічної-допомоги-1603253909889450/http://lib.prometeu.org/?sub_id=34

6. <https://zona.media/story/kondratyev>
7. [World report on violence against children \[Electronic version\] – Acces :
http://www.unicef.org/lac/full_text\(3\).pdf. – Title screen.](http://www.unicef.org/lac/full_text(3).pdf)
8. БД Освіта. ua. — <http://osvita.ua/school/psychology>.
9. Законодавство України — <https://rada.gov.ua/news/zak>
10. Наукова періодика України — <http://nbuv.gov.ua/taxonomy/term/334> –.
11. Науковий вісник НАВС [Електронний ресурс]. – Режим доступу до сайту:
(<http://www.naiu.kiev.ua/tlc/pages/biblio/visnik>).